

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Жаргалант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: ОРА-2022 /2/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Эрдэнэт хот
2022 он

Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Ц.Нармандах
Утас: 70353088 Цахим хаяг:
narmandakhts@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Эрдэнэ
Утас: 70355805 Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn

Аудитор: Б.Азжаргал
Утас: 70350757 Цахим хаяг: azjargalb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ.....	2
2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан.....	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	7
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	10
4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	13
3. Аудитын тайлан	14
3.1. Ерөнхий зүйл	14
3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	14
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	15
3.4 Материаллаг байдал.....	15
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	16
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө.....	16
3.5.2 Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт.....	16
3.5.3 Авлага.....	16
3.5.4 Урьдчилгаа.....	17
3.5.5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	17
3.5.6 Бараа материал	17
3.5.7 Үндсэн хөрөнгө	18
3.5.8 Өр төлбөр	19
3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо	20
3.5.10 Орлогын данс	20
Туслах үйл ажиллагааны орлогыг төлөвлөөгүй бөгөөд 0.1 сая төгрөгийн орлого орсон нь хэвтэн эмчлүүлэгчийн ор хоногийн төлбөр байна.	21
3.5.11 Зардлын данс	21
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга	21
3.7 Шилэн дансны мэдээлэл	22
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга	23
3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	23
3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал.....	26
4. Менежментийн захидал	26
5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	28

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч

1. Аудитын гэрчилгээ

 ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР 61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум, Урт булаг баг, Ханддоржийн гудамж, Утас/Факс: 70359826 Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn	<p>ЖАРГАЛАНТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА Б.ЗОРИГТБАЯР ТАНАА</p>
<p>2021.05.25 № 111 танай _____-ны № _____-т</p>	
АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ	
Хязгаарлалттай дүгнэлт	
<p>Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Жаргалант сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.</p>	
<p>Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс Жаргалант сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.</p>	
Дүгнэлтийн үндэслэл	
<p>Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовн баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторовн ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.</p>	
<p>Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 210.8 сая төгрөгийн залруулаагүй алдаа зөрчил илэрсэн нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг давж, холбогдох хууль, журам нийцээгүй, санхүүгийн тайлангийн "Оршин байх", "Үнэн зөв байдал", "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.</p>	
Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага	
<p>Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.</p>	
<p>Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.</p>	
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага	

2,457.0 мянган төгрөгийн өндөр үнээр хөрөнгө худалдан авсан, нийт ажилчдын дунд "Багийн оролцоо-Бидний амжилт", "Миний ажил-Бидний амжилт" сэдвийн хүрээнд илтгэлийн уралдаан зарлан, улмаар тушаал гарган 10-40 хувиар буюу 4,780.1 мянган төгрөгийн урамшуулал олгосон зэрэг зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хууль, Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль, Төрийн албаны тухай хуулийн холбогдох заалтууд, Засгийн газрын 2021 оны "Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" 43 дугаар тогтоолтой нийцэхгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй. Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРМАНДАХ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл аудитлагдсан	Эцсийн үлдэгдэл аудитлагдсан
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,279,481,081.37	1,279,481,081.37
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	386,025,395.08	386,025,395.08
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	500,000.00	500,000.00
31110	Төгрөг	-	500,000.00
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	385,525,395.08	385,525,395.08
31211	Төрийн сангийн харилцах	375,245,845.08	375,245,845.08
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн	10,279,550.00	10,279,550.00
33	АВЛАГА	436,012,381.11	436,012,381.11
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	147,540.90	147,540.90
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	49,314,000.00	49,314,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	176,588,162.21	176,588,162.21
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	209,962,678.00	209,962,678.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	457,443,305.18	457,443,305.18
351	Түүхий эд материал	308,957,328.18	308,957,328.18
35110	Тусгай зориулалттай материал	297,470,430.62	297,470,430.62
35130	Эм боох материал	11,486,897.56	11,486,897.56
354	Хангамжийн материал	118,485,977.00	118,485,977.00
35410	Бичиг хэргийн материал	340,860.00	340,860.00
35420	Аж ахуйн материал	4,190,270.00	4,190,270.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,050,000.00	2,050,000.00
35450	Барилгын засварын материал	1,258,000.00	1,258,000.00
35460	Хүнсний материал	2,054,547.00	2,054,547.00
35470	Бусад хангамжийн материал	1,202,300.00	1,202,300.00
35600	Мал амьтад	107,390,000.00	107,390,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	30,000,000.00	30,000,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	9,164,529,372.04	9,164,529,372.04
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	9,164,529,372.04	9,164,529,372.04
392	Биет хөрөнгө	9,082,508,622.14	9,082,508,622.14
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	8,456,337,134.74	8,456,337,134.74
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,707,479,211.01)	(1,707,479,211.01)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	759,284,864.00	759,284,864.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(423,391,071.31)	(423,391,071.31)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	1,380,872,210.30	1,380,872,210.30
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(886,913,651.73)	(886,913,651.73)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	872,431,831.91	872,431,831.91
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(492,188,988.40)	(492,188,988.40)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	218,106,705.51	218,106,705.51
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(51,563,066.07)	(51,563,066.07)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	2,000,721,704.60	2,000,721,704.60
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,060,262,289.40)	(1,060,262,289.40)
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	10,000,000.00	10,000,000.00
39217	Ном	6,552,449.00	6,552,449.00

393	Биет бус хөрөнгө	82,020,749.90	82,020,749.90
39301	Програм хангамж	5,992,469.00	5,992,469.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(4,603,719.10)	(4,603,719.10)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	80,632,000.00	80,632,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	10,444,010,453.41	10,444,010,453.41
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	321,892,353.44	321,892,353.44
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	321,892,353.44	321,892,353.44
413	Өглөг	321,892,353.44	321,892,353.44
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	18,694,925.20	18,694,925.20
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	31,357,048.30	31,357,048.30
4136	Бусад өглөг	271,840,379.94	271,840,379.94
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	10,122,118,099.97	10,122,118,099.97
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,784,413,412.73	1,784,413,412.73
	Дахин үнэлгээний нөөц	3,755,096,572.62	3,755,096,572.62
512	Хуримтлагдсан үр дүн	4,582,608,114.62	4,582,608,114.62
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	4,713,361,850.50	4,713,361,850.50
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(130,753,735.88)	(130,753,735.88)
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	10,444,010,453.41	10,444,010,453.41

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

Дансны код	Үзүүлэлт	АУДИТЛАГДААГҮЙ	АУДИТЛАГДСАН
		Тайлант оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	5,856,671,841.88	5,856,671,841.88
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,036,561,635.82	1,036,561,635.82
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,907,638.00	8,907,638.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	18,576,733.00	18,576,733.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	810,022,796.07	810,022,796.07
120009	Бусад орлого	199,054,468.75	199,054,468.75
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	705,553,756.06	705,553,756.06
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	502,844,809.00	502,844,809.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	183,618,170.55	183,618,170.55
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	19,090,776.51	19,090,776.51
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	4,084,531,900.00	4,084,531,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,414,505,200.00	1,414,505,200.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	1,736,988,000.00	1,736,988,000.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	933,038,700.00	933,038,700.00

1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	30,024,550.00	30,024,550.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	30,024,550.00	30,024,550.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	5,976,567,634.80	4,155,497,617.10
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	5,976,567,634.80	4,155,497,617.10
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,175,218,697.25	2,175,218,697.25
210101	Үндсэн цалин	1,431,922,880.20	1,431,922,880.20
210102	Нэмэгдэл	618,321,638.83	618,321,638.83
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	27,805,295.75	27,805,295.75
210104	Урамшуулал	95,649,284.29	95,649,284.29
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,519,598.18	1,519,598.18
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	284,320,235.22	284,320,235.22
210201	Тэтгэврийн даатгал	202,812,882.13	202,812,882.13
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,279,955.42	20,279,955.42
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	16,524,924.38	16,524,924.38
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,092,762.44	4,092,762.44
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	40,609,710.85	40,609,710.85
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	317,319,899.63	317,319,899.63
210301	Гэрэл, цахилгаан	70,787,282.53	70,787,282.53
210302	Түлш, халаалт	232,670,004.82	232,670,004.82
210303	Цэвэр, бохир ус	13,862,612.28	13,862,612.28
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	407,508,740.25	407,508,740.25
210401	Бичиг хэрэг	29,550,420.00	29,550,420.00
210402	Тээвэр, шатахуун	154,329,516.00	154,329,516.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,133,835.00	9,133,835.00
210404	Ном, хэвлэл	3,774,800.00	3,774,800.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	70,737,030.00	70,737,030.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	41,930,720.00	41,930,720.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	98,052,419.25	98,052,419.25
2105	Нормативт зардал	202,151,016.03	202,151,016.03
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	147,237,975.03	147,237,975.03
210502	Хоол, хүнс	46,801,341.00	46,801,341.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	8,111,700.00	8,111,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	959,211,778.54	959,211,778.54
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,317,400.00	1,317,400.00
210602	Тавилга	2,306,000.00	2,306,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	4,784,500.00	4,784,500.00
210604	Урсгал засвар	950,803,878.54	950,803,878.54
2107	Томилолт, зочны зардал	71,896,800.00	71,896,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,899,800.00	1,899,800.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	69,997,000.00	69,997,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	326,188,236.62	326,188,236.62
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	322,088,320.62	322,088,320.62
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,094,850.00	1,094,850.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	576,518.00	576,518.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	597,240.00	597,240.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,500,000.00	1,500,000.00
210807	Газрын төлбөр	331,308.00	331,308.00

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,073,118,660.63	(747,951,357.07)
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	141,902,151.78	141,902,151.78
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	20,681,500.00	20,681,500.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	910,535,008.85	(910,535,008.85)
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	135,679,580.73	135,679,580.73
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	23,519,000.00	23,519,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	36,226,300.00	36,226,300.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,096,100.00	9,096,100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	66,838,180.73	66,838,180.73
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	915,154.55	915,154.55
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	915,154.55	915,154.55
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	23,038,835.35	23,038,835.35
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	23,038,835.35	23,038,835.35
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(119,895,792.92)	1,701,174,224.78
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	10,857,942.96	10,857,942.96
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	2,627,942.96	2,627,942.96
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	8,230,000.00	8,230,000.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(10,857,942.96)	(10,857,942.96)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(130,753,735.88)	1,690,316,281.82

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Дансны код	Үзүүлэлт	АУДИТЛАГДААГҮЙ	АУДИТЛАГДСАН
		Тайлант оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	5,136,735,880.81	5,136,735,880.81
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	309,433,724.75	309,433,724.75
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	110,283,256.00	110,283,256.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	96,000.00	96,000.00
120009	Бусад орлого	199,054,468.75	199,054,468.75
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	712,745,706.06	712,745,706.06
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	532,774,975.00	532,774,975.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	149,098,170.55	149,098,170.55
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	30,872,560.51	30,872,560.51
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	4,084,531,900.00	4,084,531,900.00

132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,414,505,200.00	1,414,505,200.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	1,736,988,000.00	1,736,988,000.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	933,038,700.00	933,038,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	30,024,550.00	30,024,550.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	30,024,550.00	30,024,550.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,026,745,440.78	4,026,745,440.78
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,026,745,440.78	4,026,745,440.78
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,164,901,586.42	2,164,901,586.42
210101	Үндсэн цалин	1,411,846,096.24	1,411,846,096.24
210102	Нэмэгдэл	622,335,850.65	622,335,850.65
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	28,202,276.75	28,202,276.75
210104	Урамшуулал	100,997,764.60	100,997,764.60
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,519,598.18	1,519,598.18
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	282,571,214.31	282,571,214.31
210201	Тэтгэврийн даатгал	200,485,861.22	200,485,861.22
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,857,955.42	20,857,955.42
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	16,524,924.38	16,524,924.38
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,092,762.44	4,092,762.44
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	40,609,710.85	40,609,710.85
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	349,549,851.63	349,549,851.63
210301	Гэрэл, цахилгаан	70,787,282.53	70,787,282.53
210302	Түлш, халаалт	264,899,956.82	264,899,956.82
210303	Цэвэр, бохир ус	13,862,612.28	13,862,612.28
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	269,058,921.00	269,058,921.00
210401	Бичиг хэрэг	29,632,520.00	29,632,520.00
210402	Тээвэр, шатахуун	118,866,716.00	118,866,716.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	8,890,635.00	8,890,635.00
210404	Ном, хэвлэл	6,146,300.00	6,146,300.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	65,237,730.00	65,237,730.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	40,285,020.00	40,285,020.00
2105	Нормативт зардал	128,493,990.00	128,493,990.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	64,316,300.00	64,316,300.00
210502	Хоол, хүнс	46,778,790.00	46,778,790.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	17,398,900.00	17,398,900.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	204,408,511.39	204,408,511.39
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	5,300,000.00	5,300,000.00
210602	Тавилга	16,205,000.00	16,205,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	5,800,000.00	5,800,000.00
210604	Урсгал засвар	177,103,511.39	177,103,511.39
2107	Томилолт, зочны зардал	71,896,800.00	71,896,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,899,800.00	1,899,800.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	69,997,000.00	69,997,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	310,722,181.40	310,722,181.40
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	306,622,265.40	306,622,265.40
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,094,850.00	1,094,850.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	471,790.00	471,790.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	701,968.00	701,968.00

210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,500,000.00	1,500,000.00
210807	Газрын төлбөр	331,308.00	331,308.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	81,517,614.00	81,517,614.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	61,017,014.00	61,017,014.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	20,500,600.00	20,500,600.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	135,370,780.73	135,370,780.73
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	23,519,000.00	23,519,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	35,917,500.00	35,917,500.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,096,100.00	9,096,100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	66,838,180.73	66,838,180.73
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	5,215,154.55	5,215,154.55
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,215,154.55	5,215,154.55
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	23,038,835.35	23,038,835.35
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	23,038,835.35	23,038,835.35
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	1,109,990,440.03	1,109,990,440.03
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	1,007,482,246.25	1,007,482,246.25
220001	Барилга байгууламж	652,869,173.25	652,869,173.25
221001	Их засвар	14,736,180.00	14,736,180.00
222001	Тоног төхөөрөмж	250,175,321.00	250,175,321.00
223001	Бусад хөрөнгө	400,000.00	400,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	89,301,572.00	89,301,572.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(1,007,482,246.25)	(1,007,482,246.25)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	102,508,193.78	102,508,193.78
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	341,617,201.30	341,617,201.30
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	444,125,395.08	444,125,395.08

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

АУДИТЛАГДЛАГДСАН					
Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,784,413,412.73	3,755,096,572.62	4,713,361,850.50	10,252,871,835.85
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,784,413,412.73	3,755,096,572.62	4,713,361,850.50	10,252,871,835.85
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,784,413,412.73	3,755,096,572.62	4,713,361,850.50	10,252,871,835.85

D08	Тайлант үеийн үр дүн			(130,753,735.88)	(130,753,735.88)
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,784,413,412.73	3,755,096,572.62	4,582,608,114.62	10,122,118,099.97

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Гүйцэтгэл зөрүү
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	4,725,350,300.00	4,344,393,179.92	-67,196,831.85
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,447,121,500.00	3,367,112,505.67	-67,196,831.85
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,352,998,900.00	3,275,045,377.04	-65,320,744.85
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,074,474,100.00	2,024,801,130.09	-56,854,542.15
210101	Үндсэн цалин	1,379,599,400.00	1,306,657,935.91	-43,103,810.63
210102	Нэмэгдэл	533,413,100.00	587,423,554.65	-13,750,731.52
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	35,532,100.00	28,202,276.75	0.00
210104	Урамшуулал	110,559,500.00	100,997,764.60	0.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	15,370,000.00	1,519,598.18	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	282,311,200.00	268,018,156.53	-6,402,398.70
210201	Тэтгэврийн даатгал	199,223,600.00	185,932,803.44	-4,433,769.82
210202	Тэтгэмжийн даатгал	21,072,300.00	20,857,955.42	-494,249.37
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	16,696,500.00	16,524,924.38	-395,399.57
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,279,700.00	4,092,762.44	-90,481.20
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	41,039,100.00	40,609,710.85	-988,498.74
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	357,118,100.00	351,094,572.27	0.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	44,947,500.00	48,364,672.79	0.00
210302	Түлш, халаалт	277,663,400.00	291,996,074.00	0.00
210303	Цэвэр, бохир ус	34,507,200.00	10,733,825.48	0.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	197,886,000.00	197,870,375.00	-13,904,600.00
210401	Бичиг хэрэг	24,713,400.00	24,730,020.00	-2,861,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	77,148,700.00	77,147,000.00	-8,946,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	8,019,300.00	7,702,905.00	-1,377,600.00
210404	Ном, хэвлэл	4,428,400.00	4,395,300.00	-720,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	64,985,400.00	64,789,030.00	0.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	18,590,800.00	19,106,120.00	0.00
2105	Нормативт зардал	91,998,300.00	90,535,590.00	0.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	31,626,300.00	31,626,300.00	0.00
210502	Хоол, хүнс	48,241,500.00	46,778,790.00	0.00

210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	12,130,500.00	12,130,500.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	104,601,700.00	104,600,821.15	-4,761,000.00
210602	Тавилга	15,705,000.00	15,705,000.00	10,039,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,500,000.00	3,500,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	85,396,700.00	85,395,821.15	-14,800,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	71,929,500.00	70,784,800.00	-29,997,000.00
210701	Гадаад албан томилолт	0.00	0.00	0.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,929,500.00	787,800.00	0.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	70,000,000.00	69,997,000.00	-29,997,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	94,734,800.00	90,355,862.00	58,199,366.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	88,881,200.00	86,255,946.00	58,353,126.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,260,000.00	0.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,294,900.00	1,094,850.00	0.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	540,100.00	471,790.00	-131,760.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	702,000.00	701,968.00	-22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,700,000.00	1,500,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	356,600.00	331,308.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	77,945,200.00	76,984,070.00	-11,600,570.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,323,100.00	57,361,970.00	-11,600,570.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	19,622,100.00	19,622,100.00	0.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	94,122,600.00	92,067,128.63	-1,876,087.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	94,122,600.00	92,067,128.63	-1,876,087.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	0.00	0.00	9,623,913.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	23,519,000.00	23,519,000.00	0.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	37,971,700.00	35,917,500.00	-8,207,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,096,100.00	9,096,100.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	23,535,800.00	23,534,528.63	-3,292,800.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,107,583,200.00	919,180,674.25	0.00
220001	Барилга байгууламж	0.00	652,869,173.25	-652,869,173.25
221001	Их засвар	992,783,200.00	14,736,180.00	652,869,173.25
222001	Тоног төхөөрөмж	53,635,500.00	250,175,321.00	0.00
223001	Бусад хөрөнгө	61,164,500.00	1,400,000.00	0.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	170,645,600.00	58,100,000.00	0.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	170,645,600.00	58,100,000.00	0.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	4,725,350,300.00	4,406,325,720.40	-162,209,345.00

31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,670,026,700.00	2,646,987,864.65	-682,791,899.54
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	0.00	0.00	-1,615,830,599.54
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,736,988,000.00	1,713,949,164.65	0.00
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	933,038,700.00	933,038,700.00	933,038,700.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,642,559,000.00	1,619,030,049.75	549,045,199.54
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,642,559,000.00	1,619,030,049.75	1,482,083,899.54
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	0.00	0.00	-933,038,700.00
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	29,907,500.00	30,024,550.00	3,608,355.00
330001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	0.00	0.00	3,608,355.00
330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	29,907,500.00	30,024,550.00	0.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	382,857,100.00	110,283,256.00	-32,071,000.00
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	176,145,600.00	110,283,256.00	0.00
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0.00	0.00	96,000.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	206,711,500.00	0.00	-32,167,000.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	215,030,107.55	215,030,107.55
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	276,962,648.03	276,765,688.30
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	1,004.00	1,004.00	1,004.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	6.00	6.00	6.00
610001	Төсвийн байгууллага	6.00	6.00	6.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	162.00	162.00	162.00
620001	Удирдах ажилтан	11.00	11.00	11.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	100.00	100.00	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	51.00	51.00	51.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	674.00	674.00	674.00
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	524.00	524.00	524.00
630001	Төрийн өмчит ЕБС	524.00	524.00	524.00
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	150.00	150.00	150.00
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	150.00	150.00	150.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	162.00	162.00	162.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	19.00	19.00	19.00
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	52.00	52.00	52.00
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн йлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	5.00	5.00	5.00

650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	22.00	22.00	22.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	58.00	58.00	58.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	6.00	6.00	6.00

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,019,001,887.06
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,018,221,887.06
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	966,342,939.11
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	140,100,456.33
210101	Үндсэн цалин	105,188,160.33
210102	Нэмэгдэл	34,912,296.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	14,553,057.78
210201	Тэтгэврийн даатгал	14,553,057.78
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	287,951,353.36
210301	Гэрэл, цахилгаан	22,422,609.74
210302	Түлш, халаалт	262,399,956.82
210303	Цэвэр, бохир ус	3,128,786.80
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	71,188,546.00
210401	Бичиг хэрэг	4,902,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	41,719,716.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,187,730.00
210404	Ном, хэвлэл	1,751,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	448,700.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	21,178,900.00
2105	Нормативт зардал	37,958,400.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	32,690,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,268,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	116,107,690.24
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	5,300,000.00
210602	Тавилга	14,000,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	2,300,000.00
210604	Урсгал засвар	94,507,690.24
2107	Томилолт, зочны зардал	1,112,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,112,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	292,837,891.40
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	292,837,891.40
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,533,544.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,655,044.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	878,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	51,878,947.95
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	42,803,652.10
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	42,803,652.10

2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	9,075,295.85
213305	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,215,154.55
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,860,141.30
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	780,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	780,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	780,000.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,029,281,437.06
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,029,281,437.06
131103	ЗГНХ, ЗДНХ хөрөнгө, түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	533,474,975.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	150,098,170.55
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	345,708,291.51
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	10,279,550.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	10,279,550.00

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Жаргалант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч Б.Зоригтбаяр танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, дотоод хяналтын системийг боловсронгуй болгох зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно. Аудитыг Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Азжаргал гүйцэтгэж хяналтыг аудитын менежер Б.Эрдэнэ, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Нармандах нар тус тус хэрэгжүүлсэн. Жаргалант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 03 дугаар сарын 04-ний өдрийн 01/226 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Жаргалант сум нь Төрийн бодлого шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг оновчтой бодлого зохицуулалтаар хангах замаар төрийн албан хаагчдын ажлын бүтээмжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлэн чадварлаг захиргааны байгууллага болох нь бидний эрхэм зорилго мөн гэж тодорхойлсон байна. Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- ЭРҮҮЛ МЭНД, БИЕЙН ТАМИР, ЧИЙРЭГЖҮҮЛЭЛТ
- НИЙГМИЙН ХАЛАМЖ, ГЭР БҮЛ, ХҮҮХЭД ЗАЛУУЧУУД, АХМАД НАСТАН

- БОЛОВСРОЛ, СОЁЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ
- ЭРҮҮЛ ХҮНС, ЦЭВЭР ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖИЛ
- ДЭД БҮТЭЦ
- ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ЭДИЙН ЗАСАГ
- НАЙДВАРТАЙ ЗАСАГЛАЛ

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлтүүд орсон байна. Үүнд:

- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдөр өөрчлөлт орсон.
- Хөдөлмөрийн тухай хууль 2022 оны 01 дүгээр сарын 1-ээс эхлэн хүчингүй шинэ хууль мөрдөгдөнө.
- Татварын хууль тогтоомж
- Нийгмийн даатгалын тухай хууль
- ТБОНӨХБАҮХАТХууль
- Төрийн албаны тухай хууль тогтоомжид өөрчлөлт орсон байна.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Жаргалант сумын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна. Жаргалант сумын төсөвт байгууллагууд нь санхүүгийн СТС программыг ашигладаг бөгөөд тус программд нэвтрэх эрхтэй ерөнхий нягтлан бодогч, нярав нар өдөр тутмын ажил гүйлгээг оруулж байна. Санхүүгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох стандарт, журмын дагуу шинэчлэгдсэн байна. Санхүүгийн нэгдсэн тайлангийн үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад өөрчлөөгүй болно.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр тайлант оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэлэн, төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны батлагдсан төсөв болох 5,856,671.8 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 58,566.7 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн шатанд материаллаг байдлыг өөрчлөөгүй бөгөөд 70 хувиар буюу 40,996.7 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд төлөвлөлтийн шатанд тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 341.6 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 386.0 сая төгрөг болж 44.4 сая төгрөгөөр буюу 1.13 хувиар нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

/сая.төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт + бууралт-	Дүнд эзлэх хувь
Касст байгаа бэлэн мөнгө	0.00	0.5	0.5	1.1
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	341.6	385.5	43.9	98.9
Дүн	341.6	386.0	44.4	100

Аудитын илрүүлэлт:

Төсвийн зарцуулагдаагүй 386.0 сая төгрөгийн үлдэгдлийг орон нутгийн төсөвт татан төвлөрүүлээгүй мөнгөн хөрөнгийг задлаж үзвэл. Сумын ерөнхий орлогын дансанд 97.5 сая төгрөг, ОНХСангийн дансанд 187.3 сая төгрөг, цэцэрлэгийн ахмадын сангын дансанд 0.2 сая төгрөг, ЭМТ нэмэлт санхүүжилт дансанд 10.6 сая төгрөг, сум хөгжүүлэх сангийн дансанд 89.5 сая төгрөг, ЗДТГ-ын ахмадын сангийн дансанд 0.46 сая төгрөг, касс буюу арилжааны банк дансанд 0.5 сая төгрөг /Төрийн банк/ үлдэгдэлтэй байна.

3.5.2 Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт

3.5.3 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 498.0 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 436.0 сая төгрөг болж 62.0 сая төгрөгөөр буюу буурсан байна.

Хүснэгт №3 Авлагын үлдэгдэл

/сая.төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	0.1	0.1		
Татаас, санхүүжилтийн авлага	3.5	49.3	45.8	14.1
Зээлийн хүүгийн авлага	494.3	386.6	(107.7)	(0.78)
Дүн	497.9	436.0	(61.9)	(0.87)

Авлагын үлдэгдэлд олон жилийн насжилттай 436.0 сая төгрөгийн дараах авлага байна. Үүнд:

- Эрүүл мэндийн төв ковид холбоотой үүссэн 49.3 сая төгрөгийн авлага 0-1 жил
- Эрүүл мэндийн төв иргэдтэй холбоотой 0.4 сая төгрөгийн авлага 5 дээш жил
- СМТөв 1.8 сая төгрөгийн авлага 5-аас дээш жил
- ЕБС 4.3 сая төгрөгийн авлага 0-1 жил
- Сум хөгжүүлэх сан 45.5 сая төгрөгийн авлага 0-1 жил
- Сум хөгжүүлэх сан 39.1 сая төгрөгийн авлага 1-2 жил
- Сум хөгжүүлэх сан 19.7 сая төгрөгийн авлага 2-3 жил
- Сум хөгжүүлэх сан 13.0 сая төгрөгийн авлага 3-4 жил
- Сум хөгжүүлэх сан 19.6 сая төгрөгийн авлага 4-5 жил
- Сум хөгжүүлэх сан 35.1 сая төгрөгийн авлага 5-аас дээш жил
- ЗДТГ 3.8 сая төгрөгийн авлага 0-1 жил
- ЗДТГ 208.4 сая төгрөгийн авлага 4-5 жил

- ИТХ 0.06 сая төгрөгийн авлага 5-аас дээш жил

Аудитын илрүүлэлт:

1. ЗДТГ-ын 4-5 жилийн насжилттай 208.4 сая төгрөгийн авлага нь 2011 оноос эхлэн сумын иргэдийг малжуулах төсөлд хамруулан 2-3 жилийн хугацаанд 2-3 тугалтай үнээг өгч төл болон ашиг шимийг иргэдэд хүргэх замаар иргэдийн амьжиргааг дээшлүүлдэг нас дэвшилт болон төлийн орлого байхгүй эдгээр малын үлдэгдэлийг 2019 оны төрийн аудитаас өгсөн зөвлөмжийн дагуу авлагаар тусгасан нь санхүүгийн тайланд авлага өссөн харагдуулж байна. Иймд дээрх авлагыг материалын үлдэгдэлээр тусгаж залруулах.
2. Соёл, мэдээллийн төвийн 5-аас дээш насжилттай 1.8 сая төгрөг нь 2015 онд удирдлагын буруугаас эрхлэгч Б.Оюунгэрэлийг ажлаас халсан шүүхийн шийдвэрийг байгууллагаас олгож дахин шүүхдэж татан төвлөрүүлэх байсныг одоо хүртэл шийдвэрлээгүй байна.
3. Эрүүл мэндийн төв иргэдтэй холбоотой 0.4 сая төгрөгийн авлага нь 5-аас дээш жилийн насжилттай байна. Энэ авлага нь 2004 онд санхүү хяналтаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгч 25 иргэний ор хоногийн мөнгө 0.0016 сая төгрөгийг эмч нар өвчтөнөөс хураан аваагүй бөгөөд хэвтэн эмчлүүлсэн болон эмч нар шилжсэнтэй холбоотой төвлөрүүлээгүй байна. Мөн Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 49,314.0 мянган төгрөгийн дутуу санхүүжилт олгогдоогүй авлага үүссэн байна. Энэ нь Орхон аймаг дахь ЭМД-ын хэлтэстэй хийсэн тооцооны үлдэгдлийн баталгаагаар баталгаажиж байна.
4. Сум хөгжүүлэх сангаас 171,9 сая төгрөгний 2011-2021 оны сум хөгжүүлэх сангаас 21 аж ахуйн нэгж болон иргэнд олгосон зээлийг авлагаар тусгасан. Сум хөгжүүлэх сангийн 35.1 сая төгрөгийг Шүүхийн шийдвэрээр төвлөрүүлсэн бөгөөд бусад авлагыг барагдуулахаар ажиллаж байна.
5. ИТХ 0.06 сая төгрөг 5-аас дээш жил эзэн холбогдогч байхгүй байна.

Эдгээр нь санхүү бүртгэл болон тайлагнал аудитын өглөг авлагын бууралтын үйл ажиллагаанд сөрөг үр дагавартай байна.

3.5.4 Урьдчилгаа

3.5.5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт

3.5.6 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 406.4 сая төгрөг эцсийн үлдэгдэл 457.5 сая төгрөг болж 51.2 сая төгрөгөөр буюу 1.13 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт №4 Бараа материалын үлдэгдэл

/сая.төгрөг/

Байгууллага	Эхний үлдэгдэл	Орлого	Зарлага	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
ЗДТГ	189.8	1,867.90	1,832.00	225.70	35.90	1.19
Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	1.7	71.10	70.90	1.90	0.20	1.12
Эрүүл мэндийн төв	23.8	201.9	200.5	25.20	1.40	1.06
Ерөнхий боловсролын сургууль	116.5	102.8	90.7	128.60	12.10	1.10
Цэцэрлэг	64.1	32.7	31.3	65.50	1.40	1.02
Соёл мэдээллийн төв	10.5	4.7	4.6	10.60	0.10	1.01

Дүн	406.4	2281.1	2230	457.50	51.10	1.13
-----	-------	--------	------	--------	-------	------

Аудитын илрүүлэлт:

ИТХ-ын бараа материалын данс 1.9 сая төгрөг болж, өмнөх оны үлдэгдлээс 0.24 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн бараа материалын орлого зарлагын дүнгээс хамаарсан байна.

ЗДТГ-ын бараа материалын эхний үлдэгдэл 189.8 сая төгрөг, 1,867.9 сая төгрөгийн бараа материал орлогод авч 1,832.0 сая төгрөгийн бараа материал зарлагдаж 225.7 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Энэ нь ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар мал амьтад, нөөцийн өвс бэлтгэн нөөц үүсгэсэнтэй холбоотой байна.

Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын бараа материалын эхний үлдэгдэл 1.7 сая төгрөг, 71.1 сая төгрөгийн бараа материал орлогод авч 70.9 сая төгрөгийн бараа материал зарлагдаж 1.9 сая төгрөгийн эцсийн үлдэгдэлтэй байна.

Эрүүл мэндийн төвийн бараа материалын эхний үлдэгдэл 23.8 сая төгрөг, 201.9 сая төгрөгийн бараа материал орлогод авч 200.5 сая төгрөгийн бараа материал зарлагдаж 25.2 сая төгрөгийн эцсийн үлдэгдэлтэй байна. Энэ нь аж ахуйн материал, шатах тослох материал, засварын материал, хүнс, бусад хангамжийн материалууд үлдэгдэлтэй мөн ковид цар тахалтай холбоотой шатахуун, эм, ариутгал цэвэрлэгээний материалыг тодорхой хэмжээний нөөц үүсгэсэн байна.

Ерөнхий боловсролын сургуулийн бараа материалын эхний үлдэгдэл 116.5 сая төгрөг, 102.8 сая төгрөгийн бараа материал орлогод авч 90.7 сая төгрөгийн бараа материал зарлагдаж 128.6 сая төгрөгийн эцсийн үлдэгдэлтэй байна. Энэ нь аж ахуйн материал үлдэгдэл, ковид цар тахалтай холбоотой ариутгал цэвэрлэгээний материалыг тодорхой хэмжээний нөөц үүсгэсэн байна.

Цэцэрлэгийн бараа материалын эхний үлдэгдэл 64.1 сая төгрөг, 32.7 сая төгрөгийн бараа материал орлогод авч 31.3 сая төгрөгийн бараа материал зарлагдаж 65.5 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Энэ нь шатах тослох материал, хүнсний материалын үлдэгдэл, тусгай зориулалтын материалын нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Соёл, мэдээллийн төвийн бараа материалын эхний үлдэгдэл 10.5 сая төгрөг, 4.7 сая төгрөгийн бараа материал орлогод авч 4.6 сая төгрөгийн бараа материал зарлагдаж 10.6 сая төгрөгийн эцсийн үлдэгдэлтэй байна. Энэ нь тусгай зориулалтын материал худалдан авсанаас шалтгаалсан байна.

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 13,159.2 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 13,790.9 сая төгрөг болж 631.7 сая төгрөгөөр буюу 1.05 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт №5 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/сая.төгрөг/

Байгууллага	Эхний үлдэгдэл	Орлого	Зарлага	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+) Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
ЗДТГ	7,870.20	485.70	36.60	8,319.30	449.10	1.06
Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	129.3	2.2	9.4	122.10	-7.20	0.94
Эрүүл мэндийн төв	415	199.8	3.4	611.40	196.40	1.47

Ерөнхий боловсролын сургууль	3,479.60	25.4	80.6	3,424.40	-55.20	0.98
Цэцэрлэг	640.7	17.2	7.4	650.50	9.80	1.02
Соёл мэдээллийн төв	624.3	38.8		663.10	38.80	1.06
Дүн	13,159.10	769.10	137.40	13,790.80	631.70	1.05

Аудитын илрүүлэлт:

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 89.3 сая төгрөг, балансаас балансад шилжүүлэн авсан 677.7 сая төгрөг, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 2.2 сая төгрөг, балансаас балансад шилжүүлсэн 80.6 сая төгрөг, акталсан 56.7 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө хасагдсан байна. Үүнд:

ИТХ-ын үндсэн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл өмнөх оны үлдэгдлээс 14.5 сая төгрөгөөр буурсан нь аймгийн Засаг даргын А/808 дугаар захирамжийн дагуу 9.4 сая төгрөгийн тээврийн хэрэгслийг акталсан болон тайлант хугацааны элэгдэл буурснаас шалтгаалсан байна.

ЗДТГ-ын үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 4,784.7 сая төгрөг болж 122.6 сая төгрөгөөр буурсан нь өөрийн хөрөнгөөр 18.0 сая төгрөгийн, улсын тэргүүний сумын шагналаар 20.7 сая төгрөгийн, орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 150.9 сая төгрөгийн, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 59.1 сая төгрөгийн сумын ОНХСангийн хөрөнгө оруулалтаар 156.4 сая төгрөгийн, ЕБС-иас 74,888.7 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгүүд бэлтгэгдэж ирсэнээс шалтгаалсан байна.

Сургуулийн Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 3,424.4 сая төгрөг болж 55.2 сая төгрөгөөр буурсан нь байгууллагын дансанд дотуур байр бүртгэлтэй орон сууцны байрыг Жаргалант сумын ЗДТГ-н балансад шилжүүлсэнтэй холбоотой.

Эмнэлэгийн үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 356.2 сая төгрөг болж 152.8 сая төгрөгөөр өссөн нь ЭМЯ-аас 58.1 сая төгрөгийн, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 118.8 сая төгрөгийн, ОНХСангийн хөрөнгө оруулалтаар 22.9 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгүүд бэлтгэгдэж ирсэн ба 3.4 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө актлагдсан байна.

Цэцэрлэгийн үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 650.6 сая төгрөг болж 9.8 сая төгрөгөөр өссөн нь БСГ-аас 1.8 сая төгрөгийн, БШУЯамны хөрөнгө оруулалтаар 15.4 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгүүд бэлтгэгдэж ирсэн ба 7.4 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө актлагдсан байна.

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 381.08 сая төгрөг эцсийн үлдэгдэл 321.85 сая төгрөг болж 59.23 сая төгрөгөөр буюу 18.38 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт №6 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/сая.төгрөг/

Байгууллага	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+) Бууралт (-)	Хувь	Насжилт /хоногоор/
ЗДТГ	117.30	36.20	-81.10	0.31	180-360
Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	0.18	0.25	0.07	1.39	30-180
Эрүүл мэндийн төв	3.5	49.3	45.80	14.09	0-30
Ерөнхий боловсролын сургууль	2.70	4.30	1.60	1.59	0-360
Цэцэрлэг	0	0	0.00	0.00	0

Соёл мэдээллийн төв	0.2	0	-0.20	0.00	30-360
Сум хөгжүүлэх сан	231.8	231.8	0.00	1.00	180-360
Ерөнхий орлого	25.4		-25.40	0.00	30-180
Дүн	381.08	321.85	-59.23	0.84	

Аудитын илрүүлэлт:

Эрүүл мэндийн төв нь эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 150.2 сая төгрөгийн санхүүжилт авахаас 111.1 сая төгрөгийн санхүүжилт авч 49.3 сая төгрөгийн дутуу санхүүжилт олгогдоогүй өглөг үүссэн байна. Энэ нь Орхон аймаг дахь ЭМД-ын хэлтэстэй хийсэн тооцооны үлдэгдлийн баталгаагаар баталгаажиг байна.

ЗДТГ 36.2 сая төгрөгийн өглөг нь жижиг дунд үйлдвэрээс 2009 онд авсан тракторын унийг өглөгөөр тусгасан байна.

Соёл, мэдээллийн төвийн 0.2 сая төгрөгийн өглөг нь эзэн холбогдогчгүй олон жил болсон өглөг байна.

Сум хөгжүүлэх сангаас 2011-2014 онд гаргасан 231.8 сая төгрөгийн зээлийн орлогыг өглөгөөр жил бүр тусган ажиллаж байна.

Ерөнхий боловсролын сургуулийн 4.3 сая төгрөгийн өглөг нь хэрэгжүүлж буй төслийн санхүүжилтийг татан төвлөрүүлсэнийг авлага болон өглөгөөр тусгасан байна.

ИТХ-д 0,25 сая төгрөгийн өглөг нь эзэн холбогдогчгүй байна.

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны энхий үлдэгдэл 10,252.9 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 10,122.1 сая төгрөг болж 130.8 сая төгрөгөөр буюу 0.99 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт № 7 ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУВЬ ОРОЛЦОО

/САЯ.ТӨГРӨГ/

Үзүүлэлт	Энхий үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+/ бууралт /-/ бууралт	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан, орон нутгийн сан/	1,784.4	1,784.4	0.00	100
Хуримтлагдсан үр дүн	4,713.4	4,590.3	-123.1	0.97
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	3,755.1	3747.4	-7.7	0.99
Дүн	10,252.9	10,122.1	-130.8	0.98

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 10,122.1 сая төгрөг болж 130.8 сая төгрөгөөр буурсан нь 56.7 сая төгрөгийн хөрөнгө акталж устгасан нь нөлөөлсөн байна.

3.5.10 Орлогын данс

Үндэн үйл ажиллагааны орлого задаргаа

/сая.төгрөг/

Д/д	Байгууллага	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
1	ЗДТГ	5.50	4.30	(1.20)	78.18
2	Сум хөгжүүлэх сан	17.10	106.00	88.90	619.88
	Дүн	22.60	110.30	(90.10)	488.05

ЗДТГ нь үндсэн үйл ажиллагааны орлогын төлөвлөгөөг 5.5 сая төгрөгөөр төлөвлөсөн бөгөөд гүйцэтгэлээр 4.3 сая төгрөг орж 1.2 сая төгрөгөөр тасарсан байна. Энэ нь ковидтой холбоотой спорт заалны үйл ажиллагааг хаасантай холбоотой байна.

Туслах үйл ажиллагааны орлого

/сая.төгрөг/

Д/д	Байгууллага	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
1	ЭМТ	-	0.10	0.10	
	Дүн	-	0.10	0.10	

Туслах үйл ажиллагааны орлогыг төлөвлөөгүй бөгөөд 0.1 сая төгрөгийн орлого орсон нь хэвтэн эмчлүүлэгчийн ор хоногийн төлбөр байна.

3.5.11 Зардлын данс

Зардлын дансадтай холбоотой 210.8 сая төгрөгийн зөрчил илэрлээ. төсвийн үр ашиггүй, зориулалт бус, үрэлгэн зарцуулсан зөрчлүүд, худалдан авах ажиллагаа гэх мэт зөрчлүүдээ ангилж илрүүлэлт хэсэгт бичлээ.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Жаргалант сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 05 дугаар тогтоолоор 2021 оны орон нутгийн төсвийг баталсан байна. Уг тогтоолоор орон нутгийн төсвийн орлогыг 192.2 сая төгрөгөөр баталсан бөгөөд гүйцэтгэлээр 209.3 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, орлогын төлөвлөгөөг 108.9 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 2. Төвлөрүүлэх орлого

/сая төгрөг/

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Үйл ажиллагааны орлого	6.5	3.3	-3.2	51.3
Хөрөнгө борлуулсны орлого	13.6	21.7	8.1	159.6
Шууд бус орлого	0.6	6.7	6.1	1094.4
Ургамал ашигласны төлбөр	0.9	0.9	0	100
Бууны албан татвар	0.8	0.6	-0.2	71.3
Мөнгөн хадгаламжийн хүүгээн орлогоос суутгасан албан татвар	87.0	61.4	-25.6	70.5
Улсын тэмдэгтийн хураамж	3.5	3.6	0.1	102.9
Газрын төлбөр	11.0	9.7	-1.3	87.8
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	0.3	0.5	0.2	162.4
Ус, рашаан ашигласны төлбөр	1.2	1.1	-0.1	88.6
Ойн нөөц ашигласны төлбөр	22.8	26.6	3.8	117
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	5.5	4.3	-1.2	78.3
Хүү, торгуулийн орлого	38.5	52.7	14.2	136.8

Нийт дүн	192.2	209.3	17.1	108.9
-----------------	--------------	--------------	-------------	--------------

Нийт орлого 17.1 сая төгрөгөөр давж биелэсэн нь хөрөнгө борлуулсаны орлого, шууд бус орлого, ойн нөөц ашигласны төлбөр, хүү, торгуулийн орлого зэрэг орлого давж биелэсэнтэй холбоотой байна.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 4,725.4 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэнээс 4,725.4 сая төгрөгөөр батлагдан үйл ажиллагаандаа зарцуулсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Улсын болон орон нутгийн төсвөөс 4,312.6 сая төгрөг, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 29.9 сая төгрөгийг, үндсэн болох туслах үйл ажиллагааны орлогоос 382.9 сая төгрөг нийт 4,725.4 сая төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ. Гүйцэтгэлээр улсын болон орон нутгийн төсвөөс 4,266.0 сая төгрөг, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 30.0 сая төгрөгийн санхүүжилт авч 46.6 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна. Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 4,406.3 мянган төгрөг буюу 93.3 хувьтай байгаа нь төсөвт хэмнэлт гарган төвлөрүүлэн ажилласантай холбоотой байна. Хөрөнгө оруулалтын 11 төсөл, 19 арга хэмжээнд 1,107.6 сая төгрөгийн санхүүжилт батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 919.2 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, 188.4 шилжих үлдэгдэлээр хяналтын дансанд төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Засаг даргын нөөц сангаас 150.1 сая төгрөг, дээд шатны төсвийн захирагчаас 533.5 сая, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 345.7 мянга, нийт 1,029.3 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ. Үүнээс байгууллагад 1,029,281.4 мянга, нийт 1,019,001.8 мянган төгрөгийг зарцуулж, үлдэгдэл 10,279.6 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 1165 мэдээллээс 931 мэдээллийг хугацаанд нь 217 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 17 мэдээллийг огт мэдээллээгүй байна. Тухайлбал:

Байгууллага	Оруулбал зохих мэдээлэл	Үүнээс			Мөнгөн дүн /сая.төг/	Хувь
		Мэдээлсэн	Мэдээлээгүй	Хугацааа хоцроосон		
ЗДТГ	151	114	3	34	570.9	75.50
Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	151	112	2	37	30.6	74.17
Эрүүл мэндийн төв	151	133	5	13	57.30	88.08

Ерөнхий боловсролын сургууль	151	135	2	14	18.2	89.40
Цэцэрлэг	151	137	2	12	35.9	90.73
Соёл мэдээллийн төв	151	110	2	39	95.0	72.85
Сум хөгжүүлэх сан	108	88	1	19	138.9	81.48
Орон нутгийн хөгжлийн сан	151	102		49	1,978.9	67.55
Дүн	1,165.00	931.00	17.00	217.00	2,925.70	79.91

3.8. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААРХ ТАЙЛБАР, ТОДРУУЛГА

Өмнөх жилүүдэд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн тайланд нэгтгэл хийж байгаагүй.

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа 6 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сан /ЖСХС, ЖОНХС/ нийт 8 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 8 байгууллагад дүгнэлт гаргасан байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй” 6, “Хязгаарлалттай” 2 байгууллага байна. Үүнд: Жаргалант сумын ИТХ, ЗДТГ санал дүгнэлт өгсөн байна.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 1,024.6 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 48.42 сая төгрөгийн алдааг аудитын явцад залруулж, 2.61 сая төгрөгийн алдаа зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 145.7 сая төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлж, 876.3 сая төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 20 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд залруулга хийгдээгүй болно.

Төвлөрүүлэн захирагчийн нийт алдаа зөрчлийн нэгтгэл

/сая.төгрөг/

№	Байгууллага	Санал дүгнэлт	Зөвлөмж		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Залруулга		Тоо	Дүн
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
1	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	Хязгаарлалттай	5	43.50	1	0.16	4	65.10	0	-	10	108.76
2	ЗДТГ	Хязгаарлалттай	2	576.70	1	0.53	4	73.60	1	34.40	7	650.83
3	Эрүүл мэндийн төв	Зөрчилгүй	2	4.70	1	0.24	0	-	1	1.70	3	4.94
4	Ерөнхий боловсролын сургууль	Зөрчилгүй	2	29.60	2	0.50	1	5.30	1	9.60	5	35.40
5	Цэцэрлэг	Зөрчилгүй	2	47.20	1	0.48	0	0	1	2.50	3	47.68
6	Соёл мэдээллийн төв	Зөрчилгүй	2	78.60	0	-	1	1.70	1	0.22	3	80.30
7	Сум хөгжүүлэх сан	Зөрчилгүй	3	90.20	1	0.70	0	-	0	-	4	90.90
8	Орон нутгийн хөгжлийн сан	Зөрчилгүй	2	5.80	0	-	0	-	0	-	2	5.80
ДҮН			20	876.30	7	2.61	10	145.70	5	48.42	37	1,024.61

Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн акт, албан шаардлага

1. 2020 оны үр чадварын нэмэгдлийг 3 багшид 2021 оны төсвийн жилд 0.29 сая төгрөгийг олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 7.1-д "Төсвийн жил нь тухайн оны 1 дүгээр сарын 01-ний өдөр эхэлж, тухайн оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр дуусгавар болно", 7.6-д "Төсвийн жил эхлэхэд төсвийн захирагчийн тухайн төсвийн жилийн батлагдсан төсвийг зарцуулах эрх нь нээгдэнэ", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 41.2.2-д "Батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлбөрийн акт

2. Үндэслэлгүй тушаал гарган урамшуулал олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлбөрийн акт

3. Сахилагын шийтгэлтэй ажилтанд 0.69 сая төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралт "төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журам"-тай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлбөрийн акт

4. Шатах тослох материал зарлагадахдаа НХМаягт БМ-6 маягт ашигладаггүй, анхан шатны баримт байхгүй зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", НББ тухай хуулийн 13.1-д "анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 13.6-д "анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13.7-д "анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлбөрийн акт

5. Анхан шатны баримтын иж бүрдэл дутуу е баримтгүй 0.2 сая төгрөгийн гүйлгээ хийгдсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлбөрийн акт

6. Шинэ жилийн үеэр нийт ажилчдад оргилуун дарс олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", 40.4.1-д "төсвийн үр дүнг сайжруулах, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх талаар үүрэг өгч, хяналт тавьж ажиллах", Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 7.9-д "Төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгж, улсын болон орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг байгууллагын хөрөнгөөр согтууруулах ундаа худалдан авахыг хориглоно" Засгийн газрын 43 дугаар "төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолтой нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлбөрийн акт

1. Төсөвт зардлыг хэмнэх, төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай зарцуулах, Засгийн газрын тогтоол зөрчин зочин төлөөлөгч хүлээн авах, нормын хувцас, уралдаан тэмцээн, нэвтрүүлэг зохион байгуулах, бэлэг дурсгалын зүйлс худалдан авах зэрэг нийт 65.3 сая төгрөгийг зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", Засгийн газрын 43 дугаар "төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолтой нийцэхгүй, батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага

2. Өмнөх аудитаар өгсөн өглөг авлага үүсгэхгүй байх 42.6 сая төгрөгийн зөвлөмж хэрэгжээгүй байна үүссэн өр төлбөрийг барагдуулах ажил зохион байгуулаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага

1. Хөрөнгө бэлдэхдээ зах зээлийн ханшаас өндөр үнээр худалдан авалт хийсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", 40.4.1-д "төсвийн үр дүнг сайжруулах, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх талаар үүрэг өгч, хяналт тавьж ажиллах" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага

1. "Багийн оролцоо-Бидний амжилт", "Миний ажил-Бидний амжилт" сэдвийн хүрээнд тушаал гарган ажилчдыг 10-40% буюу 4.7 сая төгрөгөөр урамшуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", 40.4.1-д "төсвийн үр дүнг сайжруулах, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх талаар үүрэг өгч, хяналт тавьж ажиллах" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага

2. Шилэн дансанд нийт 37 мэдээлэл хоцроож, цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээнд 30.7 сая төгрөгийн гүйлгээг огт мэдээлээгүй байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх"; 4.1.3-т "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага

Жаргалант сумын төвлөрүүлсэн захирагчид 62.35 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд өгсөн 5 зөвлөмжийг менежментийн захидалд дурдсан болно.

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

/сая.төгрөг/

3.1 Зардлын данстай холбоотой асуудал

3.1.1 Илрүүлэлт: Зарлагын гүйлгээ хийхдээ анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй 12.0 сая төгрөгийн дутуу баримтаар гүйлгээ хийсэн. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", НББ тухай хуулийн 13.1-д "анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 13.6-д "анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13.7-д "анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

3.1.2 Эрсдэл: Хөрөнгө шамшигдах, хяналт алдагдах, хууль тогтоомж зөрчих.

3.1.3 Өгсөн зөвлөмж: Бараа материалын бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулж анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй баримтаар гүйлгээ хийхгүй байх.

3.1.4 Илрүүлэлт: Өдөрт явбал зохих км, цилиндрийн багтаамжтай холбоотой норм нормативыг зөрчиж 3.95 сая төгрөгийг илүү олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", Зам тээврийн сайдын 390 дугаар "жишиг норм батлах тухай" тушаалтай нийцэхгүй байна.

3.1.5 Эрсдэл: Хөрөнгө шамшигдах, хяналт алдагдах, хууль тогтоомж зөрчих.

3.1.3 Өгсөн зөвлөмж: Автомашины шатахуун зарцуулалтын хэмжээг туршилт хийж баталгаажуулан, бодит зарцуулалтыг үнэн зөв тодорхойлж, шатахууныг зарцуулах.

3.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: 2022.03.25 өдрийн 01/209 тоот албан тоот

3.2 Үндсэн хөрөнгийн тайлагналтай холбоотой асуудал

3.2.1 Илрүүлэлт: Тайлангийн хугацаанд авто машинд 5.2 сая төгрөгийн мотор сольж тавьсан боловч капиталжуулаагүй зардалд бүртгэсэн байна.

Байгууллагын дансанд бүртгэлгүй Ланд-100 маркийн 62-58 ОРО улсын дугаартай автомашинд 12.0 сая төгрөгийн засвар үйлчилгээ хийсэн байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", 40.4.1-д "төсвийн үр дүнг сайжруулах, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх талаар үүрэг өгч, хяналт тавьж ажиллах" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

3.2.3 Эрсдэл: Хөрөнгө шамшигдах, хяналт алдагдах, хууль тогтоомж зөрчих.

3.2.4 Өгсөн зөвлөмж: Бараа материалын бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй баримтаар гүйлгээ хийхгүй байх.

3.2.5 Илрүүлэлт: Жаргалант сумын ИТХ-ын санхүүгийн бүртгэлд 58.7 сая төгрөгийн анхны өртөгтэй 23.4 сая төгрөгийн үлдэх өртөгтэй Прадо 105 маркийн авто машин бүртгэлтэй байх ба уг машин нь бодитоор байхгүй. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", 40.4.1-д "төсвийн үр дүнг сайжруулах, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх талаар үүрэг өгч, хяналт тавьж ажиллах" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

3.2.6 Эрсдэл: Хөрөнгө шамшигдах, хяналт алдагдах, хууль тогтоомж зөрчих.

3.2.7 Өгсөн зөвлөмж: Бараа материалын бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй баримтаар гүйлгээ хийхгүй байх.

3.2.8 Илрүүлэлт: Засаг даргын захирамжаар Цагдаагийн хэсгийн албан хэрэгцээнд ашигладаг автомашиныг засварлахад зориулж 3.3 сая төгрөгийг, авто замын аюулгүйн толь суурьлуулахад зориулж 2.5 сая төгрөгийг тус тус ОНХС-ын хөрөнгөөс зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 60.3-д "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг дараах зүйлд зарцуулахыг хориглоно:", 60.3.6-д "орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээ", ОНХС-ын үйл ажиллагааны журмын 4.3.2-д ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ нь тухайн орон нутгийн иргэдийн саналаар дэмжигдэж эрэмбэлэгдсэн байх", 4.7.5-д "Орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээ," гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

3.2.9 Эрсдэл: Хөрөнгө шамшигдах, хяналт алдагдах, хууль тогтоомж зөрчих.

3.2.10 Өгсөн зөвлөмж: ОНХС-ийн хөрөнгийг зориулалтын дагуу зарцуулах

3.2.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: 2022.03.25 өдрийн 01/209 тоот албан тоот

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 06 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо: 2022.03.25	Аудитын нэр: Жаргалант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит	Аудитын код: ОРА-2022 /2/НА-СТА-ТТЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	ЖАРГАЛАНТ СУМ	Сая төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллаг аас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
1	2020 оны ур чадварын нэмэгдлийг 3 багшид 2021 оны төсвийн жилд олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 7.1, 7.6, 16.5.2, 41.2.2 заалтуудтай нийцэхгүй байна	0.29	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
2	Үндэслэлгүй тушаал гарган урамшуулал олгосон байна. Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 16.5.6, 16.5.2 гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.	0.24	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
3	Сахилагын шийтгэлтэй ажилтанд 0.69 сая төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал олгосон байна. Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 16.5.2, Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралттай нийцэхгүй байна.	0.69	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Шатах тослох материал зарлагдахдаа НХМаягт БМ-6 маягт ашигладаггүй, анхан шатны баримт байхгүй зарцуулсан байна. Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 16.5.2, НББ тухай хуулийн 13.1, 13.6, 13.7 заалтуудтай нийцэхгүй байна.	0.7	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Анхан шатны баримтын иж бүрдэл дутуу е баримтгүй 0.2 сая төгрөгийн гүйлгээ хийгдсэн байна	0,2	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Шинэ жилийн үеэр нийт ажилчдад оргилуун дарс олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 16.5.6, 16.5.2, 16.5.5, 40.4.1, Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 7.9, Засгийн газрын 43 дугаар "төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолтой нийцэхгүй байна.	0.53	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Төсөвт зардлыг хэмнэх, төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай зарцуулах, Засгийн газрын тогтоол зөрчин зочин төлөөлөгч хүлээн авах, нормын хувцас, уралдаан тэмцээн, нэвтрүүлэг зохион байгуулах, бэлэг дурсгалын зүйлс худалдан авах зэрэг нийт 65.3 сая төгрөгийг зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-д "батлагдсан төсөв хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", Засгийн газрын 43 дугаар	65.3	Албан шаардлага	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа

Жаргалант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

	"төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолтой нийцэхгүй байна.				
	Өмнөх аудитаар өгсөн өглөг авлага үүсгэхгүй байх гэсэн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй 2011 онд үүссэн өр төлбөрийг барагдуулах ажил зохион байгуулаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 6.4.8 заалтуудтай нийцэхгүй байна.	42.6	Албан шаардлага	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Хөрөнгө бэлдэхдээ зах зээлийн ханшаас өндөр үнээр худалдан авалт хийсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 16.5.6, 16.5.2, 40.4.1	2.4	Албан шаардлага	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	"Багийн оролцоо-Бидний амжилт", "Миний ажил-Бидний амжилт" сэдвийн хүрээнд тушаал гарган 10-40% урамшуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 16.5.6, 16.5.2, 16.5.5, 40.4.1	4.8	Албан шаардлага	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Шилэн дансанд нийт 37 мэдээлэл хоцроож, цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээнд 30 660.0 мянган төгрөгийн гүйлгээг огт мэдээлээгүй байна.	30.7	Албан шаардлага	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Зарлагын гүйлгээ хийхдээ анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй дутуу баримтаар гүйлгээ хийсэн. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 16.5.6, 16.5.2, 41.2.2 НББ тухай хуулийн 13.1, 13.6, 13.7 гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.	12.0	Зөвлөмж	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Өдөрт явбал зохих км, цилиндрийн багтаамжтай холбоотой норм нормативыг зөрчиж илүү олгосон байна.	3.95	Зөвлөмж	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Жаргалант сумын ИТХ-ын санхүүгийн бүртгэлд 58.7 сая төгрөгийн анхны өртөгтэй 23.4 сая төгрөгийн үлдэх өртөгтэй Прадо 105 маркийн авто машин бүртгэлтэй байх ба уг машин нь бодитоор байхгүй.	23.4	Зөвлөмж	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Тайлангийн хугацаанд авто машинд 5.2 сая төгрөгийн мотор сольж тавьсан боловч капиталжуулаагүй зардалд бүртгэсэн байна. Байгууллагын дансанд бүртгэлгүй Ланд100 маркийн 62-58ОРО улсын дугаартай автомашинд 12.0 сая төгрөгийн засвар үйлчилгээ хийсэн байна.	17.2	Зөвлөмж	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
	Засаг даргын захирамжаар Цагдаагийн хэсгийн албан хэрэгцээнд ашигладаг автомашиныг засварлахад зориулж 3.3 сая төгрөгийг, авто замын аюулгүйн толь суурьлуулахад зориулж 2.5 сая төгрөгийг тус тус ОНХС-ын хөрөнгөөс зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 60.3-д "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг дараах зүйлд зарцуулахыг хориглоно:", 60.3.6-д "орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээ.", ОНХС-ын үйл ажиллагааны журмын 4.3.2-д ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ нь тухайн орон нутгийн иргэдийн саналаар дэмжигдэж эрэмбэлэгдсэн байх;", 4.7.5-д "Орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээ;" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.	5.8	Зөвлөмж	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Б.Зоригтбаяр, Ч.Буянаа
Дүн		210.8			